

Яшна Н.*

СВІТОВА ФІНАНСОВА КРИЗА: ВИРОК ЧИ ВИКЛИК СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Починаючи з середини 2007 року світова економіка увійшла до чергової циклічної стадії глобальної кризи. Саме в той час почали активно виявлятися перші ознаки кризової ситуації, коли на світових фондових ринках відбулося перше падіння фондових індексів провідних банків та фінансових компаній. З часом ці події мали прояв і на початку 2008 року, коли падіння фондових ринків світу зумовило переорієнтацію фінансових потоків з одних активів в інші, зокрема сировинні та енергетичні. На сьогодні ж проявами світової фінансової кризи стали серія банкрутств провідних фінансових компаній та поширення фінансової кризи на реальний сектор світового господарства, падіння попиту на світових ринках та, як результат, обвал цін на сировинних ринках, стагнація провідних економічних систем. Це призвело до того, що після стрімкого падіння вартості акцій багатьох великих компаній різко обвалилась ціна на нафту. Барель втратив у вартості майже 10 доларів. Зниження цін на чорне золото мало стрімку динаміку, хоча і не такими темпами. Це падіння стало найвідчутнішим за останні 17 років. Отже, світ поглинає вир економічної кризи, який за прогнозами багатьох фахівців не спостерігався вже з 1987 року [1,с.18].

А що ж відносно України? Який вплив спричинила світова фінансова криза на систему української національної економіки? Відповідь проста – так цей процес кинув виклик стійкості всієї нашої економічної системи, бо мав прояв в багатьох сферах. Так, наприклад, розкручена ще в 2007 році інфляція, має продовження і в 2008-му. До того ж, нестабільність в політичній площині країни спричинили ряд економічних проблем, які не могли залишитись осторонь світових процесів [4,с.13]. Фактор конвергенції, на формування якого впливає відкритість економіки України, в умовах, коли в більшості країн світу зростали і споживчі ціни, також вплинув на прискорення інфляційних процесів на вітчизняному споживчому ринку. Політична криза не тільки не додає впевненості бізнес-середовищу, а й відлякує інвесторів. Вони змінюють свої стратегії і не поспішають «вкладатися» в економіку з високими ризиками. Цілу низку проектів в Україні іноземні інвестори згортають [2,с.16].

Не зважаючи на внутрішню нестабільність у країні, ззовні фактори світової кризи набувають все більшого і більшого прояву. На фінансових ринках світу відбувається зменшення світового попиту. Рецесія у провідних економіках світу супроводжуватиметься насамперед зменшенням інвестиційного попиту, динаміки обсягів будівництва і, відповідно, призведе до зниження цін на продукцію металургії та машинобудування. Це звичайно негативно відобразиться на українських ринках, які орієнтовані безпосередньо на експорт [3,с.10]. Іноземний капітал, який присутній досить високою часткою в фінансових установах країни, має великий вплив на банківську систему. Адже у банківському секторі частка іноземного капіталу в загальному обсязі капіталу становить 37,2 % і перевищує порогове значення межі економічної безпеки на рівні 30 %. Це означає, що якщо іноземні інвестори зважаючи на всесвітню фінансову кризу вилучать велику частину своїх інвестицій, то це може «підірвати» банківську систему України. Може виникнути також

* студентка 4 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Дніпропетровського національного університету

дестабілізація курсу національної валюти у разі раптового відпливу грошей на покриття резервами короткострокового зовнішнього боргу.

Світові тренди дзеркально відбиваються й на українському фондовому ринку. Ключовий український фондовий індекс ПФТС протягом поточного року знизився з позначки 1177 (28 грудня 2007 року) до 499 (8 вересня 2008 р.), тобто більше ніж удвічі, обсяги торгів – відповідно з 5415 до 843 млн. грн. (у 6,5 разів). Тільки протягом одного дня 5 вересня торги в ПФТС припинялися двічі, що відбувається у разі зниження котирувань 75% акцій більш ніж на 7%.

Український фондовий ринок, м'яко кажучи, «просів», причому падіння ПФТС ще можна якось розглядати як окремі епізоди, то останнім часом припинення торгів стали сумною практикою.

Зрозуміло, що Україна з її відкритою економікою не може «переломити» світові економічні тенденції, які поки що кинули виклик нашій системі. Однак, щоб цей виклик не перетворився на вирок для української національної економіки необхідно здійснювати її реформування, бо реально реформована економіка має більше можливостей для бодай часткової компенсації негативних зовнішніх ефектів і для посткризового відновлення.

Література

1. Горбаль В. Світова криза та інвестиційний потенціал України // Економічна правда. – 14 жовтня 2008. – С. 18-20.
2. Данилиш Б. Світова фінансова криза – тест для України // Дзеркало тижня. – 2008. - № 38 (717). – С. 15-23.
3. Порошенко П. Українська економіка напередодні світової рецесії // Економічна правда. – 11 вересня 2008. – С. 8-13.
4. Ревенко А. Інфляція за дев'ять місяців: і переглянуті рубежі перевищено // Дзеркало тижня. – 2008. - № 38 (717). – С. 13-14.